

Úvahy o duchovnom sprevádzaní pre saleziánov

Jack Finnegan, SDB

Formačný týždeň českých a slovenských direktorov saleziánskych komunít,

Fryšták na Morave, 17. – 21. 1. 2005

8. Sprevádzanie v komunitách

Obsah

8.	Duchovné sprevádzanie v náboženských inštitúciách	1
a)	Vplyvy	1
b)	Pozadie vzťahov	1
	• Primárny proces v komunite	2
	• Sekundárny proces v komunite	2
c)	Kultúra náboženskej inštitúcie	2
d)	Sprevádzanie v povolani	3

8. Duchovné sprevádzanie v náboženských inštitúciách

Rehoľná komunita je organizácia. Seminár (kňazský) je organizácia. Duchovné sprevádzanie v organizácii je niečo iné ako duchovné sprevádzanie pre jednotlivcov, laikov. Toto bude teraz zaujímať tých, ktorí pracujú vo formácii.

Prvá vec, ktorú musíme brať do úvahy je, že organizácia má vplyv na témy duchovného sprevádzania. Organizácia ovplyvňuje jednak osobu, ktorá poskytuje duchovné sprevádzanie a potom aj osobu, ktorá prijíma duchovné sprevádzanie. Pozrime sa na to hlbšie. Myslím hlavne na povolanie.

a) Vplyvy

Organizácia je charakteristickou formou racionálneho usporiadania aktivít členov organizácie – to, čo reprezentuje štruktúru. Ale tiež zahŕňa **štýl koordinácie**. Napr. saleziánsky štýl. A obe osoby (ktorá prijíma pomoc a ktorá pomoc poskytuje), sú ovplyvnené koordináciou/štýlom a charakteristikou danej organizácie.

Druhou vecou je, ako **charizma a misia** organizácie ovplyvňujú **život a spiritualitu** jej členov. Ak hovoríme o formačných komunitách, hovoríme aj o vplyve skupiny.

Tretí faktor, ktorý vplýva na duchovné sprevádzanie v kontexte organizácie, je **množstvo funkcií** a zodpovedností vo vnútri organizácie a **vplyv štýlu a očakávaní**, ktoré sú pre ich vykonávanie charakteristické. Inými slovami, osoby, ktoré poskytujú duchovné sprevádzanie majú rôzne iné povinnosti. Rôzne funkcie.

Štvrtý faktor súvisí s **modelom authority**, ktorý organizácia používa. Stanovy nám ponúkajú model. Ale často to závisí aj od direktora.

Organizácia je komplexnou arénou pocitov, emócií a skúseností. A na to musíme pamätať.

b) Pozadie vzťahov

Ďalšia vec, ktorú musíme brať do úvahy je, že každý vzťah má svoje emočné pozadie. V komunite, tieto emócie sú určované nielen zo vzťahu duchovného sprevádzateľa a sprevádzaného, ale zároveň ich ovplyvňuje aj komunita a situácia v nej.

Organizácia má vplyv život jej členov a zvlášť na členov vo formácii. Sociálny systém komunity má tiež veľký význam. Môžeme sa pýtať na toto:

- *Je prevažujúci systém tej komunity otvorený alebo zatvorený?*
- *Je skôr administratívny alebo prorocký?*
- *Je politický alebo technický?*

Je zaujímavé hovoriť v komunite o politike. Ale nemám na mysli politiku vládnych strán. Ale má to súvis s vládnucimi stanoviskami. Existuje zaujímavá psychológia dominujúcich postojov. Dominantný postoj vylučuje na okraj ostatné postoje.

- **Primárny proces v komunite**

Hlavná skupina v každej komunite funguje ako primárny proces. A hlavná skupina sa vždy chráni. Robí to tak, že vylučuje na okraj všetkých, ktorí s ňou nesúhlasia. Niekedy sa to stáva aj v saleziánskych komunitách. Vidíte skupinu saleziánov, ktorá ma v komunite skutočnú moc. A niekedy nemusí byť členom tej skupiny direktor. Je dôležité, aby sme pochopili, že v komunite máme primárny proces a máme tu aj sekundárny proces.

- **Sekundárny proces v komunite**

Keď ja poskytnem duchovné sprevádzanie vo formácii, musím ako duchovný sprievodca vedieť, či sprevádzaný patrí k dominantnej skupine alebo k utlačanej skupine. Môže to byť založené aj na nejakom športe. Tí, ktorí sa zaujímajú o určitý šport, sú dominantní. Určujú záujmy, určujú konverzáciu. A tí, ktorých to nezaujíma sú vylúčení. To je to, čo nazývam „politikou“. A deje sa to preto, lebo sme iba obyčajnými ľuďmi.

Je dôležité aby si to uvedomoval aj direktor komunity a aby sa snažil, každého člena zapojiť. V časti našej kongregácie sa napr. koadjútori¹ sú na okraji lebo všetko ovládajú kňazi. To je tiež politika. Musíme si to veľmi dobre uvedomovať. Takže, ak je vo formačnej komunite dominantná skupina tvorená klerikmi, čo sa potom stane s koadjútorami vo formácii? Ponúkam duchovné sprevádzanie klerikom a koadjútorom na tej istej úrovni, tým istým spôsobom?

c) Kultúra náboženskej inštitúcie

Ak robíme duchovné sprevádzanie v náboženskej inštitúcii, musíme poznať kultúru tejto organizácie. Je možné rozlišovať medzi niekoľkými rôznymi štýlmi.

Máme situáciu kde dominuje **kultúra moci** a všetko je centralizované. Iná situácia je, keď je všetko založené na úlohách a všetko je organizované prostredníctvom úloh. Alebo je všetko založené na **cieľoch**. A v tomto prípade je projekt dôležitejší ako ľudia. Alebo môžeme mať **kultúru osôb**, kde je každý videný ako ten, ktorý má kompetenciu a zodpovednosť. A na koniec môžeme mať **kultúru prežitia**, ktorú charakterizuje strach z budúcnosti. A toto je veľmi ťažké lebo v takej komunite vládne neosobný štýl.

Ktorý z týchto štýlov používate vo vašom saleziánskom dome? Musíme sa nad tým zamyslieť. Lebo, keď máme nejaký štýl (musí tam byť nejaký štýl), a my ho musíme identifikovať, lebo tento štýl má vplyv na povolanie a na sprevádzanú osobu.

Ďalšie dve veci na ktoré chcem upozorniť. Ja osobne som sa s tým nestretol v saleziánskom prostredí, ale začína sa to vyskytovať v provincii². Prvá je **kultúra útlaku**, charakteristická zneužívaním moci a autority. Druhá je **záporná kultúra** charakteristická uzavretosťou a starnutím. Záporná kultúra – znamená, že komunita vymiera. To je v severnej Európe. Počet členov klesá, zvyšuje sa vek a hlavný záujem je na tom, aby sme prežili. Toto sú popisy, ktoré prežívame v kongregácii. Keď robím duchovné sprevádzanie vo vnútri nejakej organizácie, musím pochopiť, aký bude mať táto organizácia vplyv na mňa a moju prácu.

¹ rehoľní bratia, nie vysvätení kňazi

² územie kde rehoľa pôsobí (u saleziánov spravidla územie štátu, alebo jeho časti)

Rád by som skončil pár slovami o sprevádzaní v povolani.

d) Sprevádzanie v povolani

Duchovné sprevádzanie vo formačných komunitách sa líši od ostatných prostredí. Lebo má iné ciele. Duchovné sprevádzanie vo formácii je zamerané na vybudovanie identity a vlastnej konštrukcie osoby. Identitu, ktorá má korene v určitej špecifickej náboženskej tradícii. Uskutočňuje sa to pedagogickými princípmi a princípmi rozlišovania a je to určené špecifickou konštrukciou³. Nechceme vytvoriť iba dobrú osobu, snažíme sa vytvoriť dobrého saleziána. Preto je nevyhnutné meniť spôsob duchovného sprevádzania v organizácii⁴.

Zmeny v organizácii a sily v organizácii môžu vyvolať temnotu v našej duši. Temná noc našej duše sa spája s utrpením, keď zakúšame veľké trápenie. Dobrý duchovný sprievodca má byť schopný podporiť ľudí, ktorí sa ocitnú v temnej noci. Často sa temná noc týka narušenia samotnej osobnosti, súvisí s naviazanosťou osoby na niečo. Je však dôležité, aby sme pochopili, že zmeny sú ťažké aj pre komunity, pre provinciu. Aj celá komunita môže prežívať temnú noc. Aj provincia môže prežívať určitý druh temnej noci. Musíme byť navzájom citliví, ak sa naša komunita ocitla v temnej noci.

A potrebujeme veľmi múdrych a skúsených duchovných sprievodcov. Lebo každá takáto situácia spôsobuje, že sa na povrch dostávajú nevyriešené otázky. Musíme sa naučiť niesť svoj kríž.

Podľa nahrávok:

- preložila: Tatiana Betáková
- redakčná úprava: Nasťa Strečková

Pozn.: v texte sú zapracované opravy prekladu podľa výkladového slovníka

---

³ v zmysle charizmy danej spirituality

⁴ s ohľadom na jeho spiritualitu a charizmu